

ODNOS ŠTUDENTOV DO HIV POZITIVNIH

ATTITUDE OF STUDENTS TOWARDS THE HIV POSITIVE

Mojca Dobnik

UDK/UDC 616.988.6:616.428

DESKRIPTORJI: *HIV seropozitivnost; adnos; adolescenti*

DESCRIPTORS: *HIV seropositivity; attitude; adolescents*

Izvleček – Predstavljena je raziskava, opravljena leta 2001 med študenti fakultet Univerze v Mariboru. Raziskava prikazuje stanje ozaveščenosti med tovrstno populacijo, njen odnos do HIV pozitivnih ter lastno ozaveščenost o bolezni. V tej starostni skupini je zelo učinkovito zdravstvenovzgojno delo, ki ga opravljajo medicinske sestre.

Abstract – The article presents the research study performed among the students of the Maribor University in 2001 and presents the knowledge of the researched group, their attitude towards the HIV positive and their own knowledge about the disease. In this age group, health education performed by nurses proved to be very efficient.

Uvod

Okužba z virusom HIV povzroča strah in nespornume. To ni več nova bolezen, a zavedati se moramo, da je nalezljiva, ponavadi smrtna in pogosto povezana z vedenjem, ki ga družba ne sprejema. Pogosto se tudi medicinske sestre srečujejo s strahom, prav tako kot drugi.

Spolno vedenje sodi med najbolj občutljivo in osebnopodročje medčloveških odnosov. Mladi imamo pravico do svoje spolne identitete, zaščite pred spolnim nasiljem, nezaželenimi nosečnostmi in spolno prenosljivimi boleznimi. K temu spada tudi pravica do obveščeniosti in svetovanja, kar tudi izpostavlja Nacionalni program za preprečevanje in obvladovanje aidsa v Republiki Sloveniji. Na spolno vedenje v različnih okoljih vplivajo prevladujoče družbene vrednote. Pomemben dejavnik na začetku spolnega življenja je tudi oblikovanje vrednot in norm, značilnih za kulturno okolje, v katerem človek živi.

Na področju spolnega življenja se pojavljajo tudi kulturne, religiozne in tradicionalne ter druge ovire. V ožjem pomenu pa so pomembni tudi drugi dejavniki, kot so izobrazba, poklic ali izobrazba staršev, vpliv vrstnikov in okolja, v katerem živijo, se šolajo ter od kakovosti spolne vzgoje.

Namen raziskave

Namen raziskave je bil ugotavljanje odnosa študentov fakultet Univerze v Mariboru do HIV pozitivnih ter pomembnost vloge in nalog medicinske sestre pri ozaveščanju in svetovanju zdravim in bolnim.

Materiali in metode dela

Raziskava temelji na anonimnem vprašalniku, ki je bil razdeljen med študente 1., 2., 3. in 4. letnika ter absolvente fakultet Univerze v Mariboru. V vzorec so bile zajete Ekonomsko-poslovna fakulteta, Tehnična fakulteta, Pravna fakulteta in Visoka zdravstvena šola. Vzorec raziskave vsebuje 400 anketirancev, ki so izpolnjevali 16 vprašanj o informiranosti in seznanjenosti študentov o zaščiti pred virusom HIV. Podatki so statistično obdelani z grafi s pomočjo računalniškega programa.

Cilji naloge

- Ugotoviti, kako bi študenti ravnali ob stiku s HIV pozitivnim oziroma kako so ravnali;
- ugotoviti, ali so študenti različnih poklicnih smeri enako seznanjeni z nevarnostmi oziroma možnostmi okužbe;
- ugotoviti delež, ki ga ima pri seznanjenosti z nevarnostmi okužbe družina;
- ugotoviti, koliko študentov živi varno spolno življenje;
- ugotoviti, ali so seznanjeni s pravicami in možnostmi, ki jih imajo, če se želijo testirati.

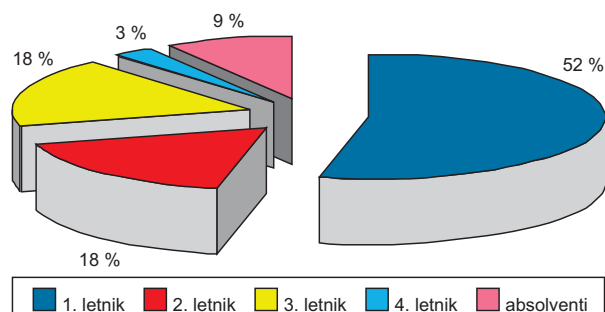
Hipoteze

- Študentje imajo pozitiven odnos do HIV pozitivnih;
- zavedajo se nevarnosti nezaščitene spolne odnosa in kasnejših posledic;

– študentje dobijo največ informacij o varni spolnosti iz medijev.

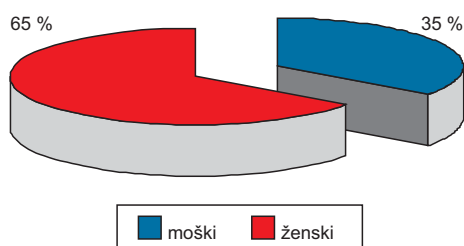
Rezultati

Fakulteta in letnik

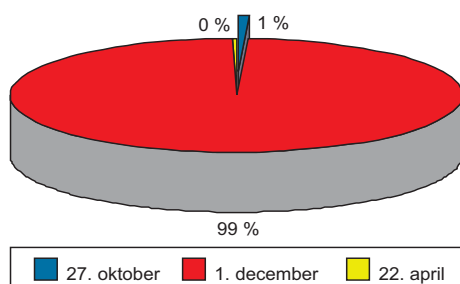
Graf 1. Fakulteta in letnik.

Anketiranih je bilo 75 študentov Pravne fakultete, 121 študentov Ekonomsko – poslovne fakultete, 119 študentov Visoke zdravstvene šole in 95 študentov Tehnične fakultete. Od tega je bilo 213 študentov prvih letnikov (52 %), 70 (18 %) drugih, 71 (18 %) tretjih in 111 (3 %) četrth letnikov ter 35 (9 %) absolventov.

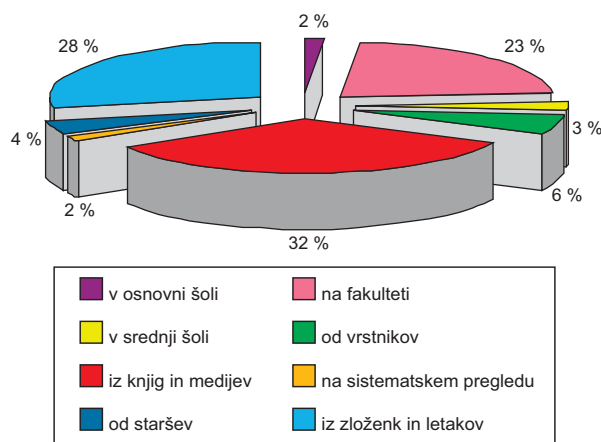
Graf 2. Spol in starost.

Anketiranih je bilo 140 moških (35 %) in 260 žensk (65 %) v starosti od 19–25 let.

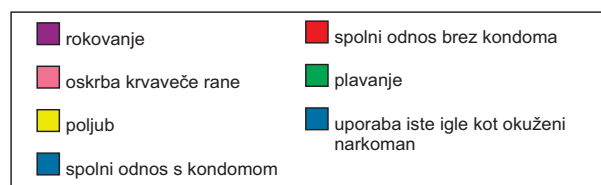
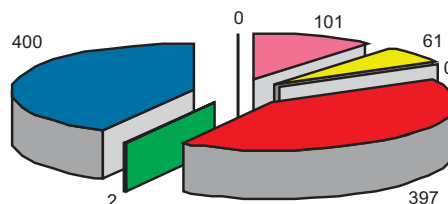
Graf 3. Kateri datum označuje mednarodni dan boja proti aidsu?

396 (99 %) anketirancev je odgovorilo, da je ta dan 1. december, 1 (0 %) študentov je odgovorilo, da je ta dan 22. april in trije (1 %), da je to 27. oktober.

Graf 4. Kje si dobil-a največ informacij o nevarnostih okužbe s HIV?

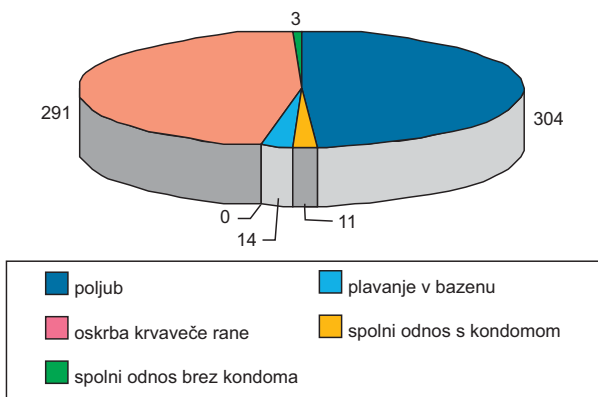
Anketirani študentje so največ informacij dobili iz knjig in medijev, tako je odgovorilo 133 študentov (32 %), prav tako veliko iz zložen in letakov 114 (28 %), veliko študentov je informacije dobilo dokaj pozno, in sicer na fakulteti kar 90 (23 %) anketiranih. Od vrstnikov je dobilo informacije 23 (6 %), od staršev 16 (4 %), v srednji šoli 11 (3 %), na sistematskih pregledih 7 (2 %) in v osnovni šoli 6 (2 %).

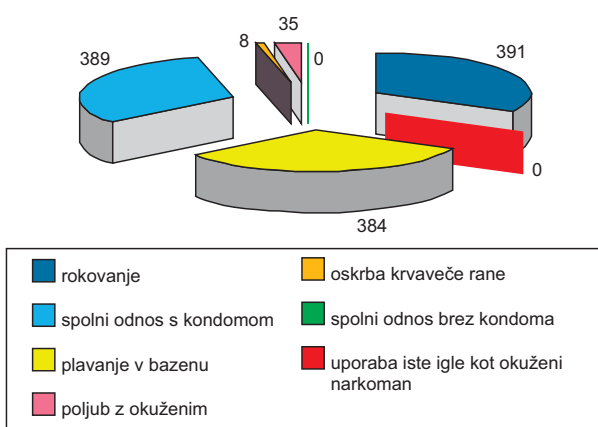
Graf 5a. Označi možnosti okužbe v naslednjih okoliščinah.

397 (99,25 %) anketirancev je odgovorilo, da je velika možnost za prenos virusa HIV pri spolnem odnosu brez kondoma z okuženim, vseh 400 (100 %) jih je odgovorilo, da je velika možnost pri uporabi iste igle kot okuženi narkoman, 101 (25,25 %) jih meni, da je velika nevarnost pri oskrbi krvaveče rane, 61 (15,25 %) da je nevarnost pri poljebu in 2 (0,5 %) pri plavanju v bazenu.

Za majhno možnost za okužbo s poljubom s HIV pozitivnim so se odločili 304 anketirani (76 %), 291 (72,75 %) za okužbo pri oskrbi krvaveče rane, 14 (3,5 %) pri plavanju v bazenu, v katerem je HIV pozitiven, 11 (2,75 %) pri spolnem odnosu z okuženim s kondomom ter 3 (0,75 %) pri spolnem odnosu z okuženim brez kondoma.

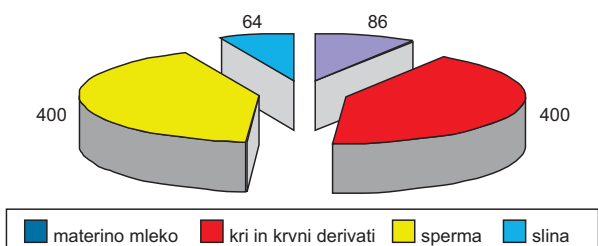

Graf 5b. Označi možnost okužbe v naslednjih okoliščinah.

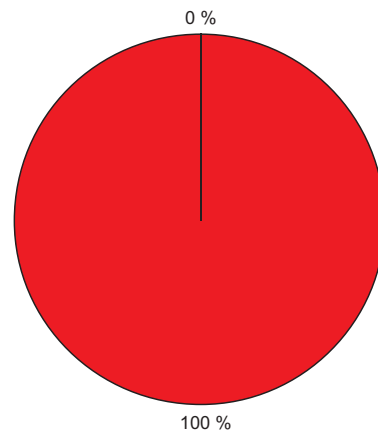
Graf 5c. Označi možnost okužbe v naslednjih okoliščinah.

Da ni možnosti za prenos prek rokovanja s tujcem, se je odločilo 391 (97,75 %) anketirancev, 389 (97,25 %) anketirancev meni, da ni možnosti pri spolnem odnosu s kondomom z okuženim, 384 (96 %) pri plavanju v bazenu kjer je okuženi, 35 (8,75 %) pri poljubu z okuženim in 8 (2 %) pri oskrbi krvaveče rane.

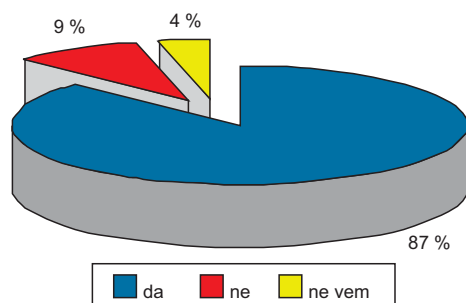
Graf 6. Katera telesna tekočina velja za kužno?

Vseh 400 anketirancev (100 %) je odgovorilo, da veljajo za kužne kri in njeni derivati, prav tako vseh 400 (100 %) enako meni za semensko tekočino, 86 anketirancev (21,5 %) za materino mleko in 64 (16 %) za slino.

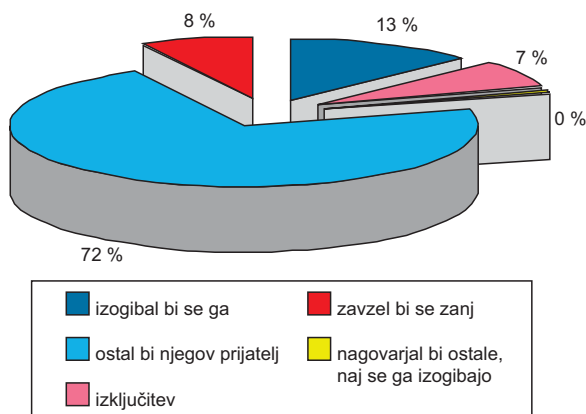
Graf 7. Okužbo z virusom HIV lahko preprečujemo.

Vsi anketiranci so odgovorili, da okužbo z virusom HIV lahko preprečujemo le z izogibanjem nezaščitenim spolnim odnosom.

Graf 8. Ali meniš, da lahko HIV pozitivni obiskuje šolo.

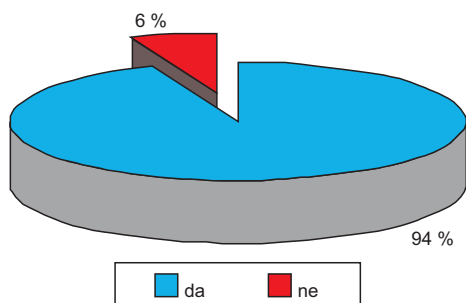
349 anketiranih (87 %) meni, da lahko HIV pozitivni obiskuje šolo, 37 ali (9 %) jih meni, da ne, 14 (4 %) pa je ostalo neopredeljenih.

Graf 9. Kakšen je bil tvoj odnos do HIV pozitivnih.

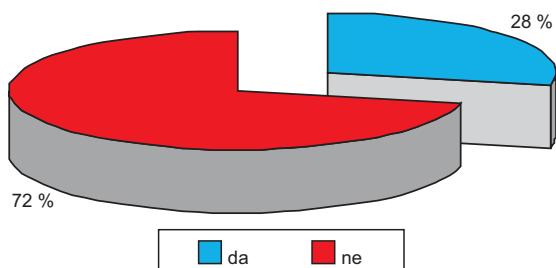
298 anketiranih (72 %) bi še naprej prijateljstvo z okuženim, 54 (13 %) bi se teh študentov izogibalo, 33 (8 %) bi ohranilo prijateljstvo, 31 (7 %) bi jih pričako-

valo, da bo tak študent izključen iz šole in 2 (0 %) bi tudi nagovarjala ostale, naj se ga izogibajo.

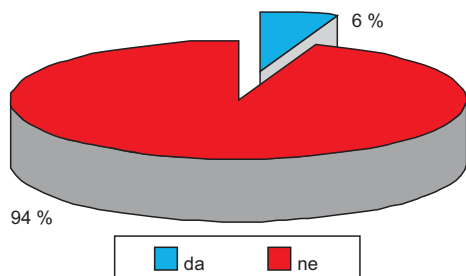
Graf 10. Ali se kdaj razmišljal o tem, da se morda lahko okužiš tudi ti.

375 anketiranih (94 %) se zaveda in so že razmišljali, da se lahko tudi sami okužijo, medtem ko 25 anketirancev (6 %) o tem še ni razmišljalo.

Graf 11. Ali se s prijatelji kdaj pogovarjate o tej temi.

278 anketiranih (72 %) se o tej temi ne pogovarja s prijatelji, medtem ko 113 (28 %) spregovori s prijatelji tudi o tem.

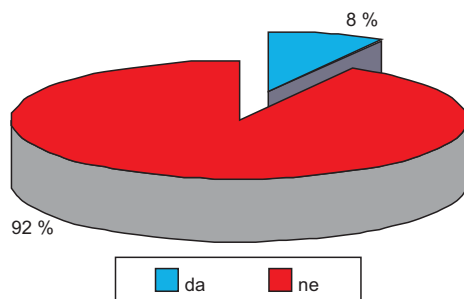
Graf 12. Ali si se morda sam že dal testirati.

22 anketiranih (6 %) se je že dalo testirati, 378 (94 %) pa ne.

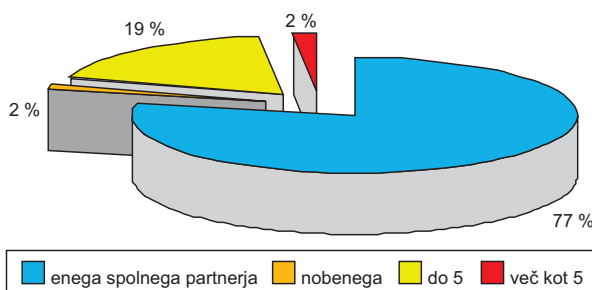
34 anketirancev (8 %) bi se dalo testirati, ostalih 366 ali (92 %) pa tega ne želi.

313 anketirancev (77 %) je imelo v zadnjem letu enega spolnega partnerja, 74 (19 %) jih je imelo do pet spolnih partnerjev, 7 (2 %) več kot pet in 6 (2 %) ni imelo nobenega spolnega partnerja.

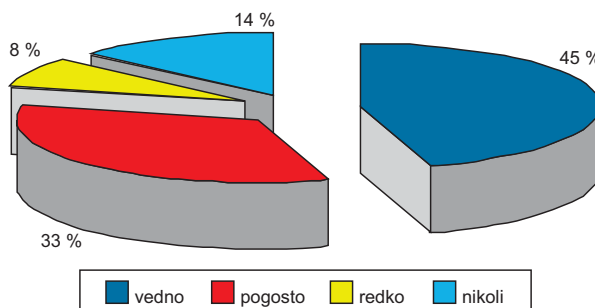
Velika večina 181 (45 %) anketiranih študentov vedno uporablja kondom, 133 (33 %) pogosto, 32 (8 %) redko in kar 54 (14 %) nikoli.

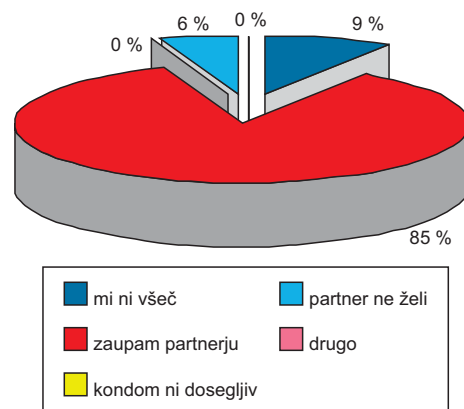
Graf 13. Ali bi se želel testirati, pa morda ne veš, kje.

Graf 14. V zadnjem letu življenja si imel.

Graf 15. Kako pogosto pri spolnem odnosu uporabljaš kondom.

Graf 16. Če ne uporabljaš kondoma, zakaj.

Od 54 anketiranih, ki so odgovorili, da nikoli ne uporabljajo kondoma, jih je 46 (85 %) odgovorilo, da zaupa partnerju, 5 (9 %) da jim ni všeč in 3 (6 %), da partner tega ne želi.

Potrditev hipoteze

Z raziskovalno nalogo so bile delovne hipoteze potrjene, saj je le ta s pomočjo vprašalnika anketiranih študentov pokazala, da imajo le-ti pozitiven odnos do HIV pozitivnih in so dobili največ informacij o zaščiti pri spolnih odnosih iz medijev.

Hipoteza 1: Rezultati kažejo, da imajo študentje pozitiven odnos do HIV pozitivnih, kar je razvidno iz vprašanj 8 ter 9;

Hipoteza 2: Zavedajo se nevarnosti, ki jih lahko prinese nezaščiten spolni odnos, saj se o tem pogovarjajo in jih večina (45 %) uporablja zaščito.

Hipoteza 3: Z raziskavo je bila potrjena hipoteza o tem, da študentje dobijo največ informacij iz medijev (32 %).

Razprava

Rezultati ankete kažejo, da se večina mladostnikov z zaščito seznani iz knjig in medijev, manj pa v šoli ali pri starših. Zaskrbljujoče pa je dejstvo, da imajo dispanzerji za zdravstveno varstvo tako majhen delež zdravstveno vzgojnega dela pri spolni vzgoji. Raziskave pri zdravstveno vzgojnem delu bi bile prav tako pomembne, saj nam razkrivajo miselnost oziroma

zdravstveno stanje raziskovane populacije. Spolna vzgoja pri mladostniku je nujen del splošne vzgoje, pri tem pa bi morala osrednjo vlogo igrati družina. Prav tako so ključnega pomena medicinske sestre, saj so prav one usposobljene za delo z mladimi in bi njihovo energijo morale usmeriti v zdravo smer. Zdravstvena vzgoja bi morala biti ne le poklicna, temveč tudi etična obveza medicinskih sester.

Literatura

1. Ahmed P. Living and dying with aids. London: Plenum prees, 1992; 35–44.
2. Gomišček-Marolt M, Medvešček-Radžel A. Infekcijske bolezni. Ljubljana: Tangram, 1992; 501–28.
3. Gregorc C, Levičnik-Stežinar S. Prenos virusa HIV s transfuzijo krvi. Vita 1996; 9: 6–7.
4. Hoyer S, Urankar M. Seznanjenost z možnostmi okužbe z virusom HIV med učenci podeželske in mestne osnovne šole. Obzor Zdr N 1999; 33: 25–31.
5. Ihan A. HIV – imunost in razvoj cepiva. Med Razgl 1997; 36: 329–35.
6. Lukić L. Varna transfuzija krvnih pripravkov. Zdrav Var 2000; 39: 52–5.
7. Klavs I, Matičič M, Vidmar L. Pogovor o testiranju na okužbo s HIV v splošni ambulanti. Obzor Zdr N 1998; 32: 71–9.
8. Korošec D. Virus HIV in človekove pravice. Pravniki, 1994: 7–9.
9. Leskovšek E. Aids: En svet – eno upanje. Vita 1996; 9: 3–3.
10. Tomažin V, Vidmar L. Klinični simpozij o aidsu. Ljubljana: Medicinski razgledi, 1997: 19–27.